

1. Горшенков Г.Н. Основы криминологии массовых коммуникаций // Преступность среди социальных подсистем. Новая концепция и отрасли криминологии / Под ред. Д. А. Шестакова. СПб. : Издательство «Юридический центр Пресс», 2003. – С. 159-160.
2. Дмитренко Ю. М. Підходи до дослідження української правосвідомості в перехідний період розвитку суспільства / Ю. М. Дмитренко // Харків: ХДУХТ, 2007.
3. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини / О. В. Зернецька. – К. : Освіта, 2002. – 351 с.
4. Кормич Б. А. Організаційно-правові засади політики інформаційної безпеки України: монографія / Б. А. Кормич. – Одеса : Юридична література, 2007. – 471 с.

Грибан Віталій Григорович

доктор біологічних наук, професор,
професор кафедри фізичного виховання
юридичного факультету

Носач Анна Миколаївна

студентка юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ЛІСОВІ ПОЖЕЖІ – ЗАГРОЗА ЛЮДИНІ ТА ПРИРОДНОМУ СЕРЕДОВИЩУ

Протягом останніх десятиріч було встановлено масштабне та катастрофічне збільшення пожеж у Світі, які, як правило, дуже часто становлять загрозу для людини та навколишнього середовища. За даними Всесвітнього фонду дикої природи щороку Земля втрачає 7,5 мільйонів га лісу, це 27 футбольних полів щохвилини.

Пожежа — неконтрольоване горіння поза спеціальним вогнищем, що розповсюджується в часі і просторі; неконтрольоване горіння, що супроводжується знищенням матеріальних цінностей і (або) становить загрозу життю і здоров'ю людей [1].

Лісова пожежа - стихійне поширення вогню територією лісового фонду. Пожежа вважається лісовою, коли горять не тільки насадження, але й ділянки чагарників, захаращені вирубки, сухий травостій на прогалинах і вирубках, стерня на ділянках тимчасового сільськогосподарського користування на території лісових господарств [2].

В Україні ситуація з пожежами також постає гостро. Клімат тут не такий спекотний як у країнах Південної Америки та Австралії, проте масштаби пожеж є дуже значними. Проблема охорон лісових масивів від пожеж є дуже складною. Особливо напруженою є ситуація у східних та південних областях, де внаслідок масштабного лісорозведення на сотнях тисяч гектарів створені

штучні насадження хвойних порід. Значному підвищенню пожежної небезпеки сприяє постійне зростання рекреаційного навантаження на ліси.

За даними Держлісагентства України, загальна площа лісових ділянок становить майже 10,4 млн га. Лісові пожежі при сухій погоді і наявності вітру охоплюють значні простори. У 90-97% випадків винуватцями лиха виявляються люди.

Найтиповішими причинами виникнення лісової пожежі є:

- викинутий палаючий сірник, недопалок;
- тліючий або палаючий пиж після пострілу мисливця;
- багаття, розведене у місцях з підсохлою травою;
- підпал трави на лісових галявинах, прогалинах або стерні на полі біля лісу;
- сфокусовані осколками скла сонячні промені;
- господарські роботи (корчування вибухами, спалювання сміття, будівництво доріг і т.д.).

Головною причиною лісових пожеж є порушення Правил пожежної безпеки та вимог пожежної безпеки в лісових масивах у період надзвичайних небезпечних обставин і випалювання рослинності на сільгоспугіддях [3].

Нажаль причиною пожеж в Україні є умисні підпали. Частка пожеж від блискавок становить не більше 2% від загальної кількості.

Лісові пожежі мають негативний вплив на екосистему в цілому і на всі її підрозділи, такі як: забруднення атмосферного повітря, ґрунтів, поверхневих і підземних вод. За 10 місяців 2019 року на території України було зареєстровано близько 86 143 пожежі, що є на 25,0% більше ніж в 2018 році. Швидко зростання пожеж зареєстровано в природних екосистемах (57%) на відкритих територіях та (43%) у природних екосистемах.

Унаслідок пожеж загинуло 1 470 людей, у тому числі 48 дітей та 1 250 людей отримали травми, з них 102 дитини зазнали тяжких ушкоджень. Порівнюючи ці цифри з 2018 роком - кількість загиблих унаслідок пожеж збільшилося на 3.3% [4]. Матеріальні втрати від пожеж склали 9 млрд 402 млн 279 тис. грн.

Пожежна небезпека в лісових масивах посилюється під впливом людського фактора і погодних умов навесні і в кінці літа. Понад 98% пожеж виникає з цієї причини.

Іноді більше всього вражає людська байдужість. Історія про те, що горить ліс у Карпатах сколихнула більшість, але не винуватців цього лиха. Всі були вражені негативним відношенням окремих людей до пожежі на **горі Великий Вижень**, що взагалі так і треба робити "з діда-прадіда", мовляв, буде менше бур'янів, змій, трава оновиться, а землі буде користь від золи. Дуже моторошно бачити байдужість населення до такого лиха, і до тої чорноти, що залишилася після нього.

На Україні найбільша кількість лісових пожеж в – Житомирській, Волинській, Дніпропетровській, Луганській, Харківській областях.

Найбільш ураженими є території природно-заповідних об'єктів Хмельницької області розташованих в підпорядкуванні Ізяславського, Славутського і Шепетівського лісових господарств. При виникненні пожеж тут найбільш постраждали лісові угіддя та тваринний світ, а сама велика площа вигорання становить 900 га.

Стійкість лісів до пожеж і ефективність протипожежних заходів залежить від багатьох факторів, однак найбільш дієвим засобом зменшення економічних і екологічних збитків від пожеж є контроль пожежної ситуації в лісах.

Профілактика пожеж може мати такі напрями:

- 1) розвиток і удосконалення системи моніторингу, спостереження, прогнозування та лабораторного контролю за пожежонебезпечним станом;
- 2) пропагування культури безпеки в суспільстві;
- 3) запровадження сучасних технологій своєчасного виявлення осередків загорянь;
- 4) використання нових інформаційних технологій для управління ризиками пожеж на основі ризик-орієнтованого підходу.

Охорону лісів від пожеж забезпечують 307 державних лісгосподарських та лісомислових підприємств, у складі яких функціонує понад 1,7 тис. лісництв та 288 лісових пожежних станцій.

Отже, за останні роки екологічна безпека багатьох регіонів України знає впливу пожеж, що виникають в природних екосистемах, які є загрозою для людини та природного середовища

1. Грибан В.Г. Основи охорони праці

2. Нікітін Ю.А. Попередження і гасіння пожеж у лісах і на торфовищах 1989- 96 с

3. Правила пожежної безпеки в лісах України // Наказ Держлісгоспу України № 278 від 27.12.2004 р

4. Андрієнко М.В. Дисертація Державна політика України у сфері техногенної та природної безпеки. – 2009. 24 с.

5. Український науково-дослідницький інститут цивільного захисту «ДСНС України». [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://undicz.dsns.gov.ua/ua/STATISTIKA-POZHEZH.html>